

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Наукове товариство студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених СумДУ

ПЕРШИЙ КРОК У НАУКУ

Матеріали
ІХ студентської конференції
(Суми, 25 лютого 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

БРАТСТВО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Репін Д. А., студент; СумДУ, гр. Ю-73

Братство Української Державності – таємна організація, що утворилася після жовтневого перевороту 1917 року.

Керівником БУДУ в Україні був Сергій Єфремов, а в еміграції цю організацію очолив Б. Іваницький. Всі інші члени БУД ретельно відбиралися, беручи до уваги деякий важливий чинник: їх суспільну значимість, тобто їх приналежність до політичних партій, громадських організацій, або є представниками впливових людей у суспільстві. Партійна належність учасників цієї організації була досить широкою: від соціал-демократів до конституціоналістів. Не існувало обмежень за статтю чи національністю. Як зазначав М. Лівіцький у листі до К. Туркала: «БУД був фактичним парламентарним тілом, яке існувало при Державному центрі УНР» [1; с.141].

Щодо їх головних завдань, то тут можна виділити: повалення більшовицького режиму, просування ідеї та побудова української державності, зв'язок із громадськими групами при уряді Директорії та повстанцями, що допомагало бути в курсі усіх подій на всій території України. Ці партійні діячі сподівалися допомогти встановити в Україні демократичну систему, яка передбачала скликання Установчих зборів, створення рівних прав для всіх громадян та обов'язково ліквідувати національну нерівність; також в їх планах було відтворити аграрну реформу.

Братство складалося з гуртків, а їх робота будувалася на внутрішньо-автономістських засадах. Гуртки повинні були складатися приблизно з 10 осіб, а на чолі мав стояти представник центрального гуртка, який наглядав за діяльністю цього осередку. При прийнятті нових учасників діяв принцип одноголосності, який полягав у повній однотайності голосів. Вищим органом БУДУ вважалися загальні збори, або з'їзд представників, який мав обирати раду організації як виконавчий орган. Представники БУДУ планували те, щоб їх люди ставали на посади керівництва у різних закладах з метою залучення підтримки на більшій території, а також для реалізації поставлених цілей. Вони також залучалися і підтримкою села, проводячи агітацію та пропаганду націоналістичних ідей.

На території УСРР Братство Української Державності проіснувало не довго, десь до середини 1920-х років, через впевнене встановлення радянської влади. Український парламентаризм також розвивався в еміграції. Це, в першу чергу, стосується Ради Республіки (1921 р.) Та умовного відношення до Братства української державності. Вони відрізнялися у способі формування та ступенем представництва. І в них була спільна мета – відновлення суверенної демократичної України. Обидві установи використовували як український досвід сучасності, так і досвід країн, на території яких в різні періоди була ДП УНР.

Братство української державності мало свою організаційну структуру і за кордоном. Це можна було назвати як певним осередком або громадою БУДу (такі існували в Польщі, Франції, Чехословаччині, Франції, Румунії), які майже не працювали між собою, але були взаємно пов'язані проводом БУД. До його складу належало більше 100 осіб, включаючи Голову Директорії, майже всіх членів уряду УНР, представників вищого військового командування колишньої армії УНР та видатних діячів еміграції УНР.

Таким чином, національно-демократичне середовище в українській еміграції, а саме в державах Південно-Східної Європи було досить численним та впливовим. Найбільш активними прихильниками ідей УНР були в осередках Румунії, де Комітет з питань громадської допомоги, що об'єднав представників різних політичних таборів, був повністю під впливом Державного центру УНР (уряд УНР). Його лідерами були К. Мацевич, І. Гаврилюк, Д. Геродот, О. Долінюк та В. Трепке, які належали до БУД.

Існування цієї організації за межами України продовжилося до 1948 року, але певним продовженням БУД можна назвати Українську Національну Раду, головою президії якої був Б. Іваницький.

1. Яблонський, В. М. Братство украинской государственности: история создания и деятельности / В. М. Яблонский // Украинский исторический журнал. - 2014. - № 2. - С. 131-143. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/UIJ_2014_2_10

Керівник: Власенко. В. М., *доцент*